

Məlum olduğu kimi, paytaxtimizda UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası keçirilir. İyulun 10-da başa çatacaq Bakı sessiyasında bir sıra məsələlər müzakirə edilib. UNESCO-nun Dünya İrs Komitəsinin sessiyasında Bakı Beyannaməsi qəbul edilib.

Mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayevin bildirdiyinə görə, Bakı Beyannaməsi dünyada mədəni irsin qorunmasına xidmət edir və dünya ictimaiyyətinin diqqətini bu məsələyə yönəltmək məqsədi daşıyır.

Qeyd edək ki, bayannamədə komitəyə üzv olan ölkələrdə yerləşən Dünya İrs Siyahısına daxil edilmiş mirasların effektiv qorunması, saxlanması və idarə edilməsi istiqamətində səylərin artırılmasının zəruriliyi qeyd olunur. Həmçinin, bayannamədə münaqişə zonlarında təbii və mədəni irsin dağıdılmasıdan, o cümlədən, arxeoloji ərazilərdə qanunsuz qazıntılardan, mədəniyyət nümunələrinin qanunsuz daşınmasından, mədəni sərvətlərin qanunsuz istismar edilməsindən narahatlıq ifadə olunub. Burada Azərbaycanın ermənilər tərəfindən işgal altında saxlanan abidələrinin taleyi də diqqətə çəkilib. Beyannamədə üzv ölkələrlə Dünya İrs Komitəsi arasında dialogun gücləndirilməsi, irs miraslarına təsir edən iqlim dəyişikliyi, təbii və insan tərəfindən törədilən fəlakətlər və digər müxtəlif qlobal çağırışların aradan qaldırılmasının zəruriliyi qeyd edilir.

Sessiyada qəbul edilən Bakı Beyannaməsinin əhəmiyyətindən danışan MİRAS-Milli Mədəniyyətin Öyrənilməsinə Kömək İctimai Birliyinin rəhbəri, tarix üzrə felsəfə doktoru, maddi irs üzrə mütəxəssis Fariz Xəlilli "Bakı-Xəbər"ə bildirdi ki, Bakı Beyannaməsini təqdir edir. "Zaman-zaman belə tədbirlərdə işgal altında olan mədəni irs abidələrinin vəziyyəti müzakirə edilməli və bu öz əksini sənədlərdə tapmalıdır. İşgalçılardan bu abidələrə qarşı törətdikləri vandalizm hərəkətləri, bəzi abidələrin konservasiyaya cəlb etmələri, qanunsuz bərpa etmələri, bizim tərəfimizdən aşkar edilən saxtakarlıqlar beynə-

olardır. Düşünürəm ki, gələcəkdə Mədəniyyət Nazirliyi belə layihələrdə yer alacaq. Biz 2015, 2016, 2017-ci illərdə tarixi Qarabağ irsi

ora təqdim edə bilmədik. Fikrimiz o idi ki, biz layihəni təqdim etdikdən sonra UNESCO-nun Ümumdünya Mədəni İrs Komitəsinin

məqamlar kağız üzərində qalmamalıdır. UNESCO-nun müvafiq qurumu Bakı sessiyası başa çatıqdən sonra işgal altındaki Azə-

görmürlər. Azərbaycanın işgal altında olan abidələrinin, maddi irsin taleyinə ciddi yanaşılmalıdır. Bu gün beynəlxalq ictimaiyyət işğ-

UNESCO-nun Bakı sessiyası erməni işgalindəki abidələrimizi beynəlxalq sənədə saldı

Fariz Xəlilli: "UNESCO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin Bakı Beyannaməsini təqdir edirəm, amma bunlar kağız üzərində qalmalı deyil"

"Biz işgal altındakı abidələrimizi beynəlxalq missiya vasitəsilə nəzarətdə saxlamalıyıq"

xalq ictimaiyyətə çatdırılmışdır. Eyni zamanda, işgal altında olan Azərbaycan torpaqlarında ermənilər tərəfindən dağıdılan abidələr sənədləşdirilməlidir. Əslində, UNESCO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin bu cür təhlükə altında olan mədəni irs abidələri ilə bağlı layihələri də mövcuddur və belə layihələrdə, xüsusən də sənədləşdirmə layihələrində bizim iştirakımız düzgün addım

sənədləşdirmə layihəsi üzərində işləmişik və həmin layihəni Mədəniyyət Nazirliyi ilə müzakirə de etmişik. O vaxt Ümumdünya İrs Fondunun təhlükə altında olan mədəni irs nümunələrinin sənədləşdirilməsi ilə bağlı bir qrant layihəsi vardi, biz həmin layihəni ora təqdim etmək istəyirdik. Amma təəssüfə qeyd etməliyəm ki, hansısa səbəbdən biz o layihəni

missiyası gedib işgal altında olan abidələrimizin vəziyyətini öyrənsin. O layihəni biz sadə bir elmi məqalə şəklində nəşr edə bildik, ona başqa cür diqqət cəlb edə bilmədik. Hesab edirəm ki, UNESCO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin qəbul etdiyi bayannameyi məsələlər, o cümlədən, işgal altında olan Azərbaycan torpaqlarındaki maddi irsimizlə bağlı

baycan torpaqlarında ermənilər tərəfindən saxtalasdırmaya, dağıntıya, qanunsuz restavrasiyaya məruz qalan maddi-mədəni irsimizin hazırkı vəziyyətini öyrənmək, araşdırmaq üçün ora missiya təşkil etməlidir. Bilirsiniz, BMT başda olmaqla, bir sıra beynəlxalq qurumlar işgalçını tanır, buna qəbul etdiyi sənədlərdə də göstərir, lakin bununla bağlı tədbir

alçını tanır və onun dağıdıqları maddi-mədəni irs haqqında məlumatı var, amma ona təzyiq göstərmir ki, torpaqları işğaldan azad et və mədəni irs abidələrinə qarşı saxtakarlığı dayandır. Əslində, bu təşkilatlar işgalçuya təzyiq göstərməlidirlər" - deyə F.Xəlilli qeyd etdi.

F.Xəlilli hesab edir ki, Azərbaycan, UNESCO və digər beynəlxalq qurumlar işgal altında olan abidələrimizin taleyi ilə bağlı xüsusi işlərin görülməsinə nail olmalıdır. Mütəxəssisin sözlərinə görə, biz UNESCO-nun müvafiq qurumunun dəstəyilə o abidələrin mövcud vəziyyətini, tarixdəki yerini öyrənməli, araşdırmalı, eləcə də bərpa və konservasiyası ilə bağlı xüsusi layihə sənədi hazırlanmalıdır. "Bu gün ora getməyə hazırlaşdığını bildirməli və bunu bir təzyiq vasitəsinə çevirmeliyik. UNESCO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin Bakı Beyannaməsini təqdir edirəm, amma hesab edirəm ki, bunlar kağız üzərində qalmalı deyil, konkret təsir ricaqları mövcud olmalı və beynəlxalq missiya ilə birgə işgal altındakı ərazilərimizə gedilməli və yerində abidələrimizin vəziyyəti müəyyənləşdirilməlidir. Biz işgal altındakı abidələrimizi beynəlxalq missiya vasitəsilə nəzarətdə saxlamalıyıq. Bu çox vacib məsələdir" - deyə ekspert qeyd etdi.

İradə SARIYEVA